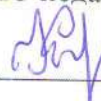


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та  
науково-педагогічної роботи



Віталій КОБЕЦЬ

« 18 » 09 2020 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ (перманентної) ПРАКТИКИ

Факультет соціально-психологічний  
Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології  
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки  
Спеціальність 054 Соціологія  
Освітня програма Соціологія  
Курс 3  
Ступінь вищої освіти «бакалавр»  
Форма навчання денна/заочна

Херсон 2020 р.

**Програма розроблена:**

Черкашиною Тетяною Олександрівною, доцентом кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології, кандидатом соціологічних наук.

Програма розроблена на основі типової програми з практик

---

---

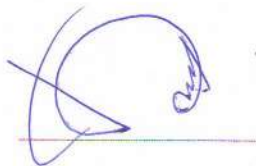
---

Декан факультету  Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

Протокол № 2 від « 11 » вересня 2020 р.

Завідувач кафедри



Тетяна КОРШУН

## 1. ВСТУП

Практична підготовка студентів як одна із форм навчального процесу є необхідною складовою частиною підготовки фахівців у закладах вищої освіти і покликана забезпечити набуття студентами практичних професійних навичок та вмінь. Практика у визначенні свого змісту та регулюванні механізмів організації спирається на «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93; освітньо-кваліфікаційну характеристику бакалавра; освітньо-професійну програму підготовки бакалавра, що забезпечують системність та послідовність формування у студентів професійних навичок протягом всього навчання. Базові напрями вдосконалення практичної підготовки окреслює Закон України «Про вищу освіту».

Студенти поступово повинні оволодіти навичками проблемного соціологічного і соціально-гуманітарного мислення; визначення та творчого аналізу проблем суспільного життя, тенденцій його розвитку. Соціолог повинен реалізувати на практиці вміння системно аналізувати соціальну реальність; вміти використовувати різноманітні методологічні підходи та методики її вивчення; вирішувати проблеми, що виникають протягом практики. Виконання цих завдань повинно спиратися на глибокі теоретичні знання, а також на вміння демонструвати і реалізовувати особистісні якості, в тому числі, організаційного і професійного характеру.

Затребувані суспільством соціальні навички і професійна компетентність формуються у студентів протягом усіх років навчання з першого по четвертий курс та послідовно поглиблюється й ускладнюється протягом всього періоду навчання.

Студенти III курсу проходять навчальну (перманентну) практику протягом двох тижнів у 6 - му семестрі.

Практика спирається на:

- зв'язок з вивченими теоретичними курсами;
- зв'язок практики з життям, відповідність її змісту та організації вимогам, що висуваються сьогоднішнім до фахівців-соціологів;
- комплексний характер практики, її спадкоємність, що передбачає поступове ускладнення, збагачення і розвиток загальнокультурних, соціальних і професійних компетенцій майбутніх спеціалістів;
- диференціацію та індивідуалізацію практики з урахуванням особливостей студентів і конкретних умов баз практики.

### ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Курс	Вид практики	Семестр	Тривалість проведення	База практики	Відповідальний підрозділ
3	Навчальна (перманентна) практика	6	24.05.2021 04.06.2021	Згідно переліку баз практики	Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

## 2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

**Мета практики:** удосконалити і закріпити теоретичні знання з циклу гуманітарної, професійної та практичної підготовки; сформувати навички практичної роботи у процесі соціологічного дослідження; ознайомитися з технологією отримання, обробки, аналізу і використання соціологічної інформації.

### **Завдання практики:**

- закріплення і практичне використання здобутих теоретичних знань з соціологічних дисциплін;
- формування професійної ідентифікації майбутніх студентів та професійної самосвідомості;
- накопичення досвіду виконання професійних обов'язків, виховання почуття персональної відповідальності;
- формування вмінь і навичок діагностичної функції соціолога;
- вивчення технологій опрацювання статистичних даних як складової імперичного матеріалу;
- удосконалення технологій опитування, інтерв'ювання та анкетування.

### **Програмні компетентності та результати:**

*Після успішного проходження навчальної (перманентної) практики здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:*

**Інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів збору соціологічної інформації.

#### **Загальні компетентності:**

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК03. Здатність працювати в команді.
- ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.

#### **Фахові компетентності:**

- ФК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.
- ФК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.
- ФК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.
- ФК05. Здатність самостійно планувати, організувати та проводити соціологічне дослідження
- ФК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- ФК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців
- ФК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

#### **Програмні результати:**

ПРН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

ПРН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

ПРН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

ПРН05. Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.

ПРН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

ПРН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

### 3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна (перманентна) практика організовується на підприємствах, у навчальних закладах усіх рівнів, соціальних центрах, науково-дослідних інститутах соціологічного напрямку, центрах зайнятості, комерційних організаціях та інших установах, де є соціологічна служба, соціологічна лабораторія або відділ соціологічних, соціальних та маркетингових досліджень, з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань. Практика є важливим етапом підготовки фахівців у межах майбутньої спеціальності та досвіду самостійної роботи.

Необхідними складовими проходження навчальної перманентної практики є:

- розробка програми соціологічного дослідження з обраної проблеми;
- розробка інструментарію збору первинної та вторинної інформації;
- підготовка підсумкового звіту за результатами проведених досліджень.

У програмі дослідження зафіксовані основні етапи соціологічного практикування, які являють собою набір чітко окреслених дослідницьких кроків, що відображають зміст практики. Інструментарій збору первинної інформації – це технологічне пристосування (анкета, опитувальний лист, кодувальний лист, кодувальна таблиця) за допомогою якого збираються дані.

Форма контролю – залік

#### 3.1 Види робіт під час практики:

Проведення анкетування, опитування, спостереження, аналізу результатів проведеного соціологічного дослідження, обробка інформації.

#### 3.2. Список рекомендованої літератури:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. К.: Дух и Літера, 2015. - 380 с., 3 іл.
2. Девятко И. Ф. Методы социологического исследования :учебное пособие для вузов. - М: КДУ, 2010. - 296 с.
3. Людвиченко В.О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни "Програмування соціологічних досліджень" (для бакалаврів). -К.: МАУП, 2019. - 36с.
4. Методологія та методи збору соціологічної інформації / Укл. Сапелкіна О.В. – К.: Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2010. - 72 с.
5. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Основи соціальних досліджень» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [Упоряд. : Журба І.О. ] ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2018. – 23 с.

6. Навчальний посібник з курсу „Соціологічні дослідження в освіті” для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / О.А. Марущенко, Ю.С. Сіда. – Харків: ХНМУ, 2015. – 32 с.
7. Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Ванда І. В. Соціологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 95 с
8. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К. Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
9. <http://i-soc.com.ua/>
10. <https://dif.org.ua/>
11. <https://razumkov.org.ua/>
12. <http://www.nbuuv.gov.ua>
13. <http://korolenko.kharkov.com>
14. <http://www.lib.ua-ru.net>
15. [https://auc.org.ua/sites/default/files/posibnyk\\_z\\_provedennya\\_doslidzhen\\_v\\_eb.pdf](https://auc.org.ua/sites/default/files/posibnyk_z_provedennya_doslidzhen_v_eb.pdf)

### 3.3 Методичні рекомендації

#### **Права і обов'язки студента-практиканта:**

- ознайомитись з програмою практики і змістом робіт, які доведеться виконувати;
- пройти на кафедрі інструктаж про порядок її проходження та інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії (під підпис) і попередження нещасних випадків; одержати від керівника практики всі необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації та ін.); своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, і вказівки керівника практики;
- ознайомитись з рекомендованою літературою;
- одержати у керівника практики консультацію з організаційних та методичних питань;
- взяти участь в інструктивних зборах, які організовує деканат факультету;
- узгодити і подати для затвердження керівнику практики календарний план роботи та під час практики дотримуватись термінів його виконання;
- відповідати за виконану роботу;
- до закінчення терміну проходження практики подати на кафедру календарний план, щоденні записи навчальної практики і звіт про проходження практики;
- завчасно підготувати письмовий звіт за результатами практики і захистити його на засіданні комісії.

Студент має право в разі незадоволення оцінкою чи характеристикою керівника від бази практики звернутись до деканату з проханням перевірити звітну документацію або замінити місце практики. У разі захворювання чи інших обставин, що перешкоджають студенту успішно пройти практику, йому надається право повторно пройти практику без відриву від навчання (за умови подання довідки, лікарняного листа).

#### **Обов'язки керівника практики:**

- при підготовці до практики ознайомити студентів з програмою практики, ознайомитись з навчально-методичною документацією і отримати від завідувача кафедри вказівки щодо проведення практики;
- проконтролювати підготовленість бази та об'єктів практики і в разі потреби вжити, заходів щодо їх підготовки;

- безпосередньо перед початком практики провести з практикантами інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки;
- систематично контролювати виконання програми практики студентами згідно з індивідуальними графіками;
- давати консультації студентам з організаційних та методичних питань практики;
- контролювати ведення щоденних записів навчальної практики студентів та написання звіту;
- контролювати дотримання правил внутрішнього розпорядку, встановленого на базі практики;
- ознайомити студентів з програмою практики, уточнити їх індивідуальні завдання;
- перевіряти звіти з практики і проводити їх захист.
- здійснювати методичне керування і подавати допомогу студентам при виконанні відповідних розрахунків;
- систематично інформувати кафедру про процес проходження навчальної практики;
- взяти участь у роботі комісії, призначеної завідувачем кафедри, з проведення захисту звітів з практики студентів;
- після закінчення практики скласти короткий письмовий звіт про результати практики і захист звітів разом із зауваженнями і пропозиціями щодо вдосконалення практичної підготовки студентів.

### 3.4. Питання до заліку

1. Соціологічна анкета. Пізнавальні можливості анкетного опитування.
2. Функції анкетного опитування. Взаємозв'язок анкетних питань й кількості респондентів.
3. Логічна структура анкетного запитання. Різновиди анкетних запитань.
4. Закриті та відкриті запитання. Питання - фільтри.
5. Складні запитання. «Ефекти імені» при формулювання запитань.
6. Загальна композиція анкети. Базова частина анкети. Обслуговуючі розділи анкети.
7. Правила кодування. Розробка анкети.
8. Аналіз якості анкети. Логічний контроль анкети.
9. Помилки анкетера та контроль поля.

## 4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час проходження практики керівник повинен використовувати різні методи контролю: тестування, складання анкет, застосування комунікації — процесу взаємодії двох та більше суб'єктів шляхом спілкування та обміну інформації

Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявності позитивних оцінок з поточного контролю і представлення оформленого «Завдання-звіту».

Під час проходження практики контролюється та оцінюється наступне:

- трудова дисципліна, щоденна робота студентів;
- розробка плану соціологічного дослідження;
- проведення соціологічного дослідження;
- результативність всіх видів діяльності практиканта відповідно програмі;
- вчасна розробка і надання керівникам практики звітної документації.

## 5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Після закінчення практики кожен студент обов'язково звітує на підсумковій конференції про виконання загальної програми практики та індивідуального завдання. Для

цього він подає на рецензування керівнику практики від університету письмовий звіт, підписаний і оцінений безпосередньо керівником виробничої практики від бази практики та документи практики згідно з загальною програмою.

До звітних матеріалів **навчальної (перманентної) практики** кожного студента входять:

- щоденник практики
- індивідуальні завдання;
- розроблена програма дослідження;
- інструментарій збору інформації;
- інші документи, які були самостійно підготовлені студентами-практикантами в процесі її реалізації.

Усі підсумкові матеріали повинні бути систематизовані, підписані керівником установи, де студенти проходили практику та підписані керівником практики від закладу вищої освіти. Після рецензування та перевірки звітних документів керівником практики від університету, студент разом з матеріалами практики захищає звіт та складає залік.

## 6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінюванні навчальної практики студентів спеціальності «Соціологія» враховуються ставлення студента до роботи, відгуки адміністрації, методиста або керівника установи — бази практики.

**Зміст критеріїв оцінювання результатів навчальної (перманентної) практики:**

№	Види робіт	Сумма балів
1	ознайомлення з програмою практики і змістом роботи	5
2	участь в інструктивних зборах, що проводяться на базах практик/ на кафедрі (настановча та підсумкова конференції)	2·5=10
3	розробка програми соціологічного дослідження	15
4	розробка інструментарію збору первинної та вторинної інформації;	15
5	проведення дослідження (анкетування, інтерв'ювання, спостереження, фокус-групи, аналіз документів, case-stady)	20
6	написання звіту/аналітичної довідки за результатами дослідження	15
7	оформлення документації	10
8	Залік	10
<b>Разом балів</b>		<b>100</b>

### Шкала оцінювання за ЄКТС

Сума балів	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
------------	-------------	--	--	--



/Local grade				
			для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	Excellent	Відмінно	Зараховано /Passed
82-89	B	Good	Добре	
74-81	C			
64-73	D	Satisfactory	Задовільно	
60-63	E			
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано /Fail
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	